

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

 Т. Ф. Бірюкова

« 28 » 08 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

підготовки бакалаврів

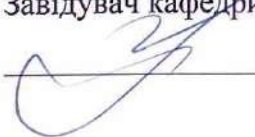
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Міжнародні відносини
спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії
галузі знань 29 – Міжнародні відносини

ВИКЛАДАЧ: Вагіна Олена Миколаївна, к.і.н., доц., доц. кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри політології

 Є. Г. Цокур

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

 М. В. Єльников

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: V-Elena@i.ua

Телефон: (061) 289-12-74 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: політології, ауд. 310, IV корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Політологія» є формування у студентів цілісного уявлення про світ політики, його сутність і зміст; вироблення навичок аналізу особливостей функціонування політичної сфери суспільства, що досягається шляхом набуття базових знань з історії політичної думки, теорії політичної науки та прикладної політології. Вивчення дисципліни спрямоване на формування у студентів громадянської політичної свідомості та культури.

Курс передбачає засвоєння студентами фундаментальних положень і категорій сучасної політичної науки, принципів і механізмів розвитку та функціонування політичної системи. Студенти дізнаються про різні форми держави, види політичних конфліктів та методи їх розв'язання, особливості й різновиди партійних і виборчих систем; познайомляться з постатями видатних політичних лідерів минулого й сучасності тощо.

Знайомство з теоретичною частиною матеріалу курсу дозволить слухачам адекватно орієнтуватися у реаліях сучасних політичних процесів; проявляти власну політичну позицію у різних формах політичної участі, розуміти причинно-наслідкові зв'язки у політиці, протистояти політичному маніпулюванню.

Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі суспільних наук навичок ефективної комунікації.

У концептуальному, змістовому й логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Історія України», «Права та свободи людини і громадянина в Україні», «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародні конфлікти».

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	Денна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Семестр	1-й
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	90
Лекційні заняття	16 год.
Семінарські заняття	14 год.
Самостійна робота	60 год.
Консультації	особисті – за розкладом викладачів кафедри політології; дистанційні – ел. поштою, повідомленнями в Moodle або через Zoom (за попередньою домовленістю); запис на консультації: V-Elena@i.ua.
Вид підсумкового семестрового	екзамен

контролю:	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Бесіда під час лекційних і семінарських занять, виконання індивідуальних завдань
ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.	Опитування, бесіда на семінарських заняттях, підготовка до виконання індивідуальних завдань, аналіз першоджерел
ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях. РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	Опитування, бесіда на семінарських заняттях, проведення порівняльного аналізу, розробка презентацій, тестування в системі Moodle.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.	Бесіда, мозковий штурм, написання есе, підготовка до публікації тез на конференцію.
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем. РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Бесіда, аналіз першоджерел, написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання з презентацією його результатів.
ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному. СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки,	Опитування, бесіда на семінарських заняттях, аналіз першоджерел, написання есе, написання тез на конференцію.

міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.	
СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені. РН20. Розуміти проблеми та особливості курсу України на інтеграцію до європейських та євроатлантичних структур.	Бесіда під час лекційних і семінарських занять, аналіз першоджерел, виконання індивідуальних завдань
СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути. СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини. РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	Опитування, бесіда на семінарських заняттях, аналіз першоджерел, проведення порівняльного аналізу, тестування в системі Moodle.
СК15. Здатність до розуміння природи та джерел міжнародних конфліктів та способів їх врегулювання, особливостей вироблення підходів до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики європейських країн. РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	Опитування, бесіда на семінарських заняттях, написання есе, проведення порівняльного аналізу, тестування в системі Moodle.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Політологія як наука про політику. Історія політичної думки

Політологія як наука про політику. Політологія – наука про політичні явища і процеси. Об'єкт політології – політика, політична сфера суспільства. Широке і вузьке розуміння предмета політології – політична система і влада. Два погляди на місце політології в системі суспільних наук. Структура політичної науки. Відмінності між вітчизняною політологією та зарубіжними політичними науками. Зв'язок політології з іншими науками. Методи політології – системний, структурно-функціональний, порівняльний, біхевіористський, цілісно-нормативний, методи прикладної політології. Функції політології – теоретична, методологічна, прикладна, виховна, прогностична.

Становлення політології як науки. Зародження політичних знань на Стародавньому Сході та в Європі. Аристотель як «батько» політології. Внесок Н. Макіавеллі у розвиток політичних знань. Передумови оформлення політології як самостійної науки у XIX ст. Політична наука у XX ст. Становлення політичної науки в країнах пострадянського простору.

Сутність і основні підходи до визначення політики. Аспекти розуміння політики. Рівні функціонування політики. Місце і роль політики в суспільстві, її види. Структура та функції політики. Взаємозв'язок політики з іншими формами суспільної свідомості (філософією, мораллю, релігією, правом). Поняття «суб'єкт» та «об'єкт» політики. Види суб'єктів політики. Особа як первинний суб'єкт і об'єкт політики.

Історичний огляд розвитку світової політичної думки. Політична думка у

Стародавній Греції. Політичні погляди Платона. «Закон», «Політика». Теорія ідеальної держави. Кругообіг форм правління. Політичні погляди Аристотеля. «Афінська політія», «Політика». Правління закону в ідеальній державі. Форми держави: правильні і неправильні. Політія як поєднання принципів демократії і олігархії.

Боротьба гуманізму, раціоналізму з середньовічною схоластикою. Загальна характеристика основних політичних доктрин епохи Відродження Н. Макіавеллі про людську природу, політику як науку та мистецтво, про державу, владу та способи її реалізації. Праця Н. Макіавеллі «Володар». Внесок Н. Макіавеллі у становлення науки про політику. Проблема співвідношення політики і моралі. Макіавеллізм.

Просвітництво. Теорія суспільного договору. Взаємозв'язок теорії суспільного договору з ідеями раціоналізму. Теорія розподілу влади в працях Дж. Локка і Ш. Монтеск'є. Ж.-Ж. Руссо про соціальну нерівність, суспільний договір та народний суверенітет.

Класичний лібералізм. Обґрунтування священного права на свободу особистості в працях Дж. Локка. Основи ліберальної ідеології. Взаємозв'язок лібералізму з ідеями раціоналізму. Консерватизм і традиція. Виникнення консервативної ідеології в працях Е. Берка. Антиреволюційна спрямованість консервативної ідеології.

Політичні погляди К. Маркса, Ф. Енгельса і В. Леніна. Особливості підходу до проблеми політичної влади і держави. Сутнісна характеристика диктатури пролетаріату. Марксизм про долю держави. Соціал-демократичний напрям політичної думки. Соціально-політичний зміст концепції «демократичного соціалізму». Поняття соціалізму в соціал-демократичній практиці.

Історія вітчизняної політичної думки. Політичні ідеї Київської Держави. «Повість минулих літ», «Слово про Закон і Благодать» митрополита Іларіона, «Повчання дітям» В. Мономаха, «Руська правда», «Слово про похід Ігорів». Вплив християнського вчення на політичну думку Київської Русі.

Політична думка в Україні за литовсько-польської доби (XIV – I пол. XVII ст.). «Старовину не рушити, нового не вводити». Литовські статuti. Поширення ідей гуманізму. Люблінська унія. Берестейська унія. Політико-релігійна дискусія в полемічній літературі.

Ідеї волі і демократії українського козацтва. Демократичні ідеї «Конституції законів та вольностей Війська Запорозького». Історичне значення Конституції П. Орлика. Києво-Могилянська академія – центр української політичної думки. Православні братства.

Кирило-Мефодіївське братство. Політична ідеологія братства. Український панславізм. Концепція М. Костомарова. Вплив революційних ідей Т. Шевченко. Українські Громади. Політичні ідеї М. Драгоманова.

Українська політична думка на початку XX ст. Еволюція політичних поглядів представників соціалістичної течії М. Грушевського, В. Винниченка – від автономізму до незалежності України. Пріоритетність вирішення соціальних питань. Погляди представника консервативного напрямку політичної думки – В. Липинського. Теорія трудової монархії, класократія, територіальний патріотизм. Націоналістичні погляди М. Міхновського і Д. Донцова. Пріоритетність вирішення питання національного визволення.

Змістовий модуль 2. Політична сфера як системне утворення

Політична влада. Кратологія – наука про політичну владу. Підходи до визначення сутності політичної влади. Теорії політичної влади – психологічна, системна, телеологічна, біхевіористська. Риси політичної влади: верховенство, моноцентричність, публічність, легальність, використання різних ресурсів. Елементи структури політичної влади – суб'єкт, об'єкт, джерела, ресурси, функції. Типологія політичної влади. Три гілки державної влади – законодавча, виконавча, судова. Ідея поділу влади у світовій політичній думці.

Проблема легітимності політичної влади. Походження терміну «легітимність». Відмінності у поняттях «легальність» і «легітимність». Три типи легітимності влади (за М. Вебером): харизматична, традиційна, раціональна-легальна. Сучасні типи легітимності.

Причини й ознаки делегітимізації влади. Проблема легітимності політичної влади в сучасній Україні.

Політичний режим. Визначення поняття «політичний режим». Типологія політичних режимів: тоталітаризм, авторитаризм, демократія. Сутність тоталітарного режиму: передумови виникнення, особливості функціонування. Тоталітаризм як феномен ХХ ст. Сутність авторитарного політичного режиму. Соціальна ефективність авторитаризму в умовах змін. Авторитарний режим як середня ланка при переході від тоталітаризму до демократії. Типи авторитарних режимів у сучасному світі: монархічні, конфесійні, військової диктатури. Причини нестабільності тоталітарних і авторитарних режимів.

Характеристика демократичного політичного режиму. Переваги і недоліки демократії у порівнянні з іншими режимами. Взаємозв'язок і взаємообумовленість правової держави і демократичного режиму. Причини стабільності і високої ефективності демократичних режимів.

Гібридні політичні режими. Особливості становлення політичного режиму України.

Політична система суспільства. Громадянське суспільство як сукупність індивідів та недержавних об'єднань. Структура громадянського суспільства: соціальна, економічна, політична, духовна сфери. Взаємодія і співвідношення громадянського суспільства і держави. Можливості, умови і шляхи формування громадянського суспільства в Україні.

Поняття політичної системи. Значення системного підходу для політології. Теорія політичної системи Д. Істона: політична система як сукупність взаємодій індивідів у межах призначених їм ролей; взаємодія політичної системи з іншими підсистемами суспільства через механізм «входу» і «виходу». Теорія політичної системи Г. Алмонда. Політичні інститути як елементи політичної системи. Функції «входу» і «виходу».

Політична система як механізм формування і функціонування влади в суспільстві. Основні підсистеми політичної системи: інституційно-організаційна, нормативно-регулятивна, функціональна, комунікативна, культурно-ідеологічна. Функції політичної системи. Типологія політичних систем: відкриті і закриті; демократичні, авторитарні, тоталітарні. Політичні системи у сучасному світі (за Г. Алмондом): англо-американські, європейсько-континентальні, доіндустріальні та частково індустріальні, тоталітарні.

Політична система українського суспільства і проблеми її формування.

Змістовий модуль 3. Основні суб'єкти політики

Держава в політичній системі суспільства. Держава як універсальна політична організація. Сутність і ознаки держави. Теорії походження держави. Місце держави в політичній системі суспільства. Внутрішні і зовнішні функції держави. Трансформація функцій держави у сучасному світі.

Визначення поняття «форма правління». Характеристика монархічної форми правління. Типи сучасних монархій – абсолютні, конституційні (дуалістичні і парламентські). Характеристика республіканської форми правління. Типи сучасних республік – парламентські, президентські, змішані. Україна – парламентсько-президентська республіка.

Визначення поняття «форма державного устрою». Характеристика унітарної форми державного устрою. Україна – унітарна держава. Типові характеристики федерацій. Принципи утворення федерацій: фізико-географічний, історичний, етнічний. Конфедерація як форма об'єднання сучасних держав.

Вищі органи сучасної держави і поділ державної влади.

Політичні партії та партійні системи. Підходи до визначення сутності політичної партії. Відмінність політичних партій від груп тиску і суспільних рухів. Партогенез. М. Вебер про еволюцію політичних партій. Функції політичних партій. Типологія політичних партій. Кадрові і масові партії. Прагматичні й ідеологічні партії. Спектр політичних партій в Україні.

Поняття партійної системи, види партійних систем (за Дж. Сарторі). Характеристика однопартійних систем, двопартійних систем, систем поміркованого плюралізму, систем

поляризованого плюралізму, атомізованих систем. Еволюція партійних систем в світі. Формування багатопартійної системи в Україні.

Політичні еліти та політичне лідерство. Сутність елітизму. Зміст поняття «політична еліта». Г. Моска про шляхи формування політичних еліт. «Закон циркуляції еліт» В. Парето. «Залізний закон олігархії» Р. Міхельса. Функції політичних еліт. Типи політичних еліт за критеріями: спосіб формування, ставлення до влади, місце в елітарній ієрархії. Способи формування політичних еліт: антрепренерська система і система гільдій. Проблеми формування політичної еліти в Україні.

Сутність політичного лідерства: різні підходи. Якісні характеристики політичного лідера. Функції політичних лідерів. Спільне і відмінне у процесі керівництва і лідерства. Типи політичних лідерів за М. Вебером: харизматичний, традиційний, раціонально-легальний. Авторитарний і демократичний стилі лідерства. Феномен популізму. Специфіка політичного лідерства в Україні. Функції політичного лідера в умовах трансформації суспільства.

Змістовий модуль 4. Політичні процеси Людина і політика

Вибори та виборчі системи. Вибори – основна демократична цінність. Поняття й основні критерії класифікації виборів. Головні функції виборів. Загальні принципи виборчого права. Поняття цензових обмежень, їх різновиди. Зміст принципів рівності прав виборців і кандидатів, добровільного голосування і гарантії таємниці голосування. Абсентеїзм, його причини та негативні наслідки. Стан реалізації принципів виборчого права в Україні.

Основні стадії виборчого процесу. Одномандатні і багатомандатні виборчі округи. Обов'язкова і добровільна форми реєстрації виборців. Процес формування партійних списків. Інститут грошової застави. Засоби переконання виборців. Сучасні способи голосування. Прямі й непрямі вибори.

Сутність виборчої системи (у широкому та вузькому значеннях). Основні типи виборчих систем: мажоритарні, пропорційні, змішані. Різновиди, переваги й недоліки різних типів виборчих систем. Еволюція виборчої системи України, її сучасний стан, особливості розвитку. Виборчий кодекс України. Напрями вдосконалення виборчої системи України.

Політичні конфлікти. Поняття соціально-політичного конфлікту. Структура і функції політичних конфліктів. Типологія політичних конфліктів за масштабністю, просторово-часовими параметрами, характером, кількістю учасників, причинами виникнення. Боротьба за владу як сутність політичної конфліктології.

Причини і сутність міжетнічних конфліктів у сучасному світі. Регіональні політичні конфлікти. Труднощі в реалізації права націй на самовизначення. Документи ООН про право націй на самовизначення і принцип цілісності державних кордонів. Політична сутність націоналізму й сепаратизму. Шляхи і способи вирішення політичних конфліктів. Порівняльний аналіз стратегій вирішення політичних конфліктів. Політичні конфлікти в Україні.

Гендерна рівність. Жінки в політиці. Права жінок. Рівність і рівноправ'я. Представництво та гендерна рівність. Виборчі системи та представництво жінок.

Сутність виборчих квот. Типи виборчих квот. Законодавчі квоти (система «застібки-блискавки»). Добровільні партійні квоти. Гендерні квоти. Гендерно нейтральні квоти. Система резервування місць. Переваги і недоліки застосування виборчих квот. Практика застосування виборчих квот у країнах світу.

Жінки в парламентах світу. Заходи щодо підвищення участі жінок у політичних партіях.

Політична культура суспільства. Сутність і структура політичної культури. Поняття політичної свідомості. Буденна і теоретична політична свідомість. Індивідуальна, групова, масова політична свідомість. Функції політичної культури. Вплив політичної культури на політичну систему. Типи політичної культури за Г. Алмондом і С. Вербою.

Характеристика політичної культури в Україні. Історичні і соціальні умови формування

політичної культури українського суспільства. Неоднорідність політичної культури: причини, стан, можливі перспективи. Труднощі процесу оновлення політичної культури.

Поняття політичної ідеології. Види політичних ідеологій. Характеристика базових цінностей класичних ідеологій лібералізму і консерватизму. Сучасні напрями лібералізму і консерватизму. Порівняльний аналіз комуністичної і соціал-демократичної ідеологій. Ідейна криза комунізму на сучасному етапі. Причини поширення соціал-демократичних ідей. Екстремістські політичні ідеології. Взаємовплив політичних ідеологій.

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	Згідно з розкладом
		о/д.ф.	
1	Політологія як наука про політику	2	1 раз на 2 тижні
1	Історія вітчизняної політичної думки	2	1 раз на 2 тижні
2	Політична влада	2	1 раз на 2 тижні
3	Держава як основний інститут політичної системи	2	1 раз на 2 тижні
3	Політичні партії і партійні системи	2	1 раз на 2 тижні
3	Політичні еліти і політичне лідерство	2	1 раз на 2 тижні
4	Вибори та виборчі системи	2	1 раз на 2 тижні
4	Політичні конфлікти	2	1 раз на 2 тижні
Разом		16	

6. Темі семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	Згідно з розкладом
		о/д.ф.	
1	Історичний огляд розвитку світової політичної думки 1. Розвиток політичної думки у Стародавній Греції (порівняльний аналіз поглядів Платона й Аристотеля). 2. Політичні вчення епохи Відродження (Н. Макіавеллі). 3. Теорії природного права та суспільного договору у працях Т. Гоббса, Дж. Локка, Ж. Ж. Руссо. 4. Лібералізм як політична течія. 5. Консерватизм як доктрина захисту традицій та одвічних цінностей. 6. Класичний марксизм: взаємозв'язок економіки й політики.	2	1 раз на 2 тижні
2	Політичний режим 1. Поняття політичного режиму 2. Типологія політичних режимів 3. Тоталітарний політичний режим: феномен ХХ ст. 4. Авторитарний політичний режим: різновиди 5. Демократичний політичний режим. Демократія та анархія	2	1 раз на 2 тижні
2	Політична система суспільства 1. Поняття громадянського суспільства. 2. Поняття, структура та функції політичної системи. 3. Основні теорії політичних систем (Т. Парсонс, Д. Істон, Г. Алмонд).	2	1 раз на 2 тижні

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	4. Типологія політичних систем. 5. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України.		
3	Держава як основний інститут політичної системи 1. Походження держави, її сутність. 2. Ознаки держави. 3. Форми державного правління. 4. Форми державного устрою. 5. Особливості державного ладу сучасної України.	2	1 раз на 2 тижні
4	Вибори та виборчі системи 1. Вибори: поняття, класифікація. 2. Принципи виборчого права. 3. Абсентеїзм і його причини. 4. Основні стадії виборчого процесу. 5. Типи виборчих систем. 6. Виборча система України.	2	1 раз на 2 тижні
4	Гендерна рівність. Жінки в політиці 1. Рівність і рівноправ'я. 2. Законодавчі квоти. 3. Добровільні партійні квоти. 4. Система резервування місць. 5. Переваги і недоліки застосування виборчих квот. 6. Практика застосування виборчих квот у країнах світу. 7. Жінки в парламентах.	2	1 раз на 2 тижні
4	Політична культура суспільства 1. Політична свідомість: поняття, структура, функції. 2. Політична ідеологія: поняття, типи (лібералізм, консерватизм, соціалізм, екстремізм). 3. Політична культура: зміст і структура. 4. Типи політичної культури та їх поширення у сучасному світі. 5. Політична свідомість та політична культура сучасного українського суспільства.	2	1 раз на 2 тижні
Разом		14	

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин
		о/д.ф.
1	Знайдіть у різних навчальних посібниках та проаналізуйте різноманітні визначення політології. Які з них найбільш вдалі? Поясніть свій вибір.	5
	На основі ознайомлення з матеріалами теми «Історичний огляд розвитку світової політичної думки» виділіть і охарактеризуйте основні етапи розвитку політичної науки. Результат оформіть у вигляді таблиці	5
	На основі вивчення лекційного матеріалу виділіть основні віхи формування української національної ідеї. Які події були найбільш значимими у цьому процесі? Результат оформіть у вигляді таблиці	5
2	Під час вивчення лекційного матеріалу подумайте, як співвідносяться між собою поняття «легальність», «легітимність» і «ефективність влади»? Результат роздумів законспекуйте	5
	Під час підготовки до семінарського заняття проаналізуйте характерні особливості гібридних політичних режимів. Подумайте, чи можна віднести політичний режим України до гібридних?	5

	Готуючись до семінарського заняття, порівняйте між собою теорії політичних систем Д. Істона і Г. Алмонда. Виділіть спільне й відмінне. Результат оформіть у вигляді таблиці.	5
3	На основі вивчення лекційних матеріалів сформулюйте переваги і недоліки однопартійної, двопартійної і багатопартійної систем? Від яких чинників залежить вибір тієї чи іншої партійної системи? Результат порівняння оформіть у вигляді таблиці.	5
	Знайдіть в інтернеті й ознайомтесь із статутами провідних (парламентських) політичних партій України. Результат оформіть у вигляді презентації або інфографіки.	5
	На основі вивчення лекційних матеріалів подумайте, який тип лідерства переважає в Україні на сучасному етапі? Чим це обумовлено? Результат роздумів оформіть у вигляді есе.	5
4	На основі вивчення теоретичного матеріалу до теми «Виборчі системи» проведіть порівняльний аналіз різних типів виборчих систем, результати якого занести в таблицю.	4
	На основі вивчення лекційних матеріалів проаналізуйте (за запропонованим планом) один із сучасних політичних конфліктів (на ваш вибір).	7
	Знайдіть і опрацюйте офіційні дані щодо кількості жінок у парламенті України різних скликань (з 1991 р.) Результат оформіть у вигляді діаграми.	4
Разом		60

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Практичне завдання: написання есе	Есе «Як я уявляю застосування політологічних знань у своїй майбутній практичній діяльності? Мої очікування від дисципліни?». Обсяг – до 2 стор. друкованого тексту	5 балів - розгорнута, аргументована, змістовна відповідь, демонстрування власної авторської позиції, логічний виклад матеріалу; 4 бали - розгорнута змістовна відповідь, логічно викладений матеріал, але без чіткої авторської позиції; 3 бали - неповна відповідь, не достатньо обґрунтований матеріал, відсутність аналітичного характеру, наявність деяких неточностей; 2 бали - поверховий виклад матеріалу, наявність значних неточностей; 1 бал - короткий поверховий виклад матеріалу, помилкові визначення понять, нелогічна відповідь; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат. Конкретні вимоги до написання та оцінювання есе розміщено у відповідному розділі на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view .	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			php?id=12268	
	Теоретичне завдання: опитування на семінарському занятті	Семінарське заняття 1	5 балів - розгорнута, аргументована, змістовна відповідь, демонстрування власної авторської позиції, логічний виклад матеріалу; 4 бали - розгорнута змістовна відповідь, логічно викладений матеріал, але без чіткої авторської позиції; 3 бали - неповна відповідь, не достатньо обґрунтований матеріал, відсутність аналітичного характеру, наявність деяких неточностей; 2 бали - поверховий виклад матеріалу, наявність значних неточностей; 1 бал - короткий поверховий виклад матеріалу, помилкові визначення понять, нелогічна відповідь; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат.	5
	Теоретичне завдання: тестування в системі Moodle	Політологія як наука про політику. Історія політичної думки.	Правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала, неправильна – 0 балів. Конкретні вимоги до виконання та оцінювання тестів розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268	5
2	Практичне завдання (на вибір): написання есе або розробка презентації	<u>Есе</u> «Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України». Обсяг – до 2 стор. друкованого тексту. <u>Презентація</u> «Еволюція політичного режиму в СРСР (1922-1991 рр.)». Мінімальна кількість слайдів – 10.	<u>Есе</u> : Розгорнута відповідь із чіткою власною позицією – 5 балів; розгорнута відповідь, але без чіткої власної позиції – 4 бали; розгорнута відповідь, але без власної позиції – 3 бали; неповна відповідь – 1-2 бали; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат. <u>Презентація</u> : 5 балів – повне розкриття теми, логічність, послідовність, структурованість тексту, наявність доречних і якісних ілюстрацій, дотримання вимог щодо оформлення, відсутність фактологічних і граматичних помилок; 3-4 бали – недостатньо повне розкриття теми, відсутність окремих структурних частин роботи, недостатня структурованість тексту, нечітке дотримання вимог щодо оформлення, наявність поодиноких фактологічних або граматичних помилок; 1-2 бали – поверхове розкриття теми,	5

			<p>непослідовний виклад матеріалу, переважання неструктурованого тексту, суттєве недотримання вимог до оформлення роботи, велика кількість фактологічних та граматичних помилок; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат. Конкретні вимоги до виконання й оцінювання есе та презентацій розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268</p>	
	Теоретичне завдання: опитування на семінарських заняттях	Семінарські заняття 2 і 3	<p>5 балів - розгорнута, аргументована, змістовна відповідь, демонстрування власної авторської позиції, логічний виклад матеріалу; 4 бали - розгорнута змістовна відповідь, логічно викладений матеріал, але без чіткої авторської позиції; 3 бали - неповна відповідь, не достатньо обґрунтований матеріал, відсутність аналітичного характеру, наявність деяких неточностей; 2 бали - поверховий виклад матеріалу, наявність значних неточностей; 1 бал - короткий поверховий виклад матеріалу, помилкові визначення понять, нелогічна відповідь; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат.</p>	5
	Теоретичне завдання: тестування в системі Moodle	Політична сфера як системне утворення	<p>Правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала, неправильна – 0 балів. Конкретні вимоги до виконання та оцінювання тестів розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268</p>	5
3	Практичне завдання (на вибір): порівняльний аналіз або розробка презентації	<p>Порівняльний аналіз форм республіканського правління (заповнення таблиці). Презентація «Форма державного правління та форма державного устрою...» однієї із запропонованих країн світу. Мінімальна кількість слайдів – 10.</p>	<p><u>Таблиця:</u> повна, логічно послідовна відповідь, дотримання вимог до оформлення – 4-5 балів; неповна відповідь, недотримання вимог до оформлення – 2-3 бали; фрагментарна відповідь, наявність суттєвих змістових помилок – 1 бал; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат. <u>Презентація:</u> 5 балів – повне розкриття теми, логічність, послідовність, структурованість тексту, наявність доречних і якісних</p>	5

			<p>ілюстрацій, дотримання вимог щодо оформлення, відсутність фактологічних і граматичних помилок; 3-4 бали – недостатньо повне розкриття теми, відсутність окремих структурних частин роботи, недостатня структурованість тексту, нечітке дотримання вимог щодо оформлення, наявність поодиноких фактологічних або граматичних помилок; 1-2 бали – поверхове розкриття теми, непослідовний виклад матеріалу, переважання неструктурованого тексту, суттєве недотримання вимог до оформлення роботи, велика кількість фактологічних та граматичних помилок; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат. Конкретні вимоги до виконання й оцінювання есе та презентацій розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268</p>	
Теоретичне завдання: опитування на семінарському занятті	Семінарське заняття 4	5 балів – повна змістовна відповідь, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, активна участь в обговоренні різних питань із плану заняття; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції, активна участь в обговоренні деяких питань із плану заняття; 3 бали – поверховий виклад матеріалу, заснований на знанні теоретичних джерел, але без аналітичної позиції, епізодична участь в обговоренні питань із плану заняття; 2 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел, відсутність активності під час обговорення питань із плану заняття; 1 бал – нечіткі та помилкові визначення понять, недостатній	5	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			рівень підготовки до деяких питань із плану заняття; 0 балів – відсутність відповіді, неготовність до семінарського заняття.	
	Теоретичне завдання: тестування в системі Moodle	Основні суб'єкти політики	Правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала, неправильна – 0 балів. Конкретні вимоги до виконання та оцінювання тестів розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268	5
4	Теоретичне завдання: опитування на семінарських заняттях	Семінарські заняття 5, 6, 7	5 балів – повна змістовна відповідь, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, активна участь в обговоренні різних питань із плану заняття; 4 бали – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції, активна участь в обговоренні деяких питань із плану заняття; 3 бали – поверховий виклад матеріалу, заснований на знанні теоретичних джерел, але без аналітичної позиції, епізодична участь в обговоренні питань із плану заняття; 2 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел, відсутність активності під час обговорення питань із плану заняття; 1 бал – нечіткі та помилкові визначення понять, недостатній рівень підготовки до деяких питань із плану заняття; 0 балів – відсутність відповіді, неготовність до семінарського заняття.	5
	Практичне завдання (на вибір): написання есе або розробка інфографіки	Тема: «Як Ви вважаєте, чи є абсентеїзм проблемою для України?». Форма виконання – на вибір: написання есе, обсяг – до 1 друк.стор. або розробка інфографіки.	<u>Есе</u> : Розгорнута відповідь із чіткою власною позицією – 5 балів; розгорнута відповідь, але без чіткої власної позиції – 4 бали; розгорнута відповідь, але без власної позиції – 3 бали; неповна відповідь – 1-2 бали; 0 балів – повна невідповідність темі завдання, плагіат.	5

			<p><u>Інфографіка</u>: відповідність обраній темі - 1 бал; повнота розкриття теми - 1 бал; відсутність фактологічних і граматичних помилок - 1 бал; використання доречних ілюстрацій - 1 бал; візуальна привабливість - 1 бал.</p> <p>Конкретні вимоги до виконання й оцінювання есе та інфографіки розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268</p>	
	Теоретичне завдання: тестування в системі Moodle	Політичні процеси Людина і політика.	<p>Правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала, неправильна – 0 балів.</p> <p>Конкретні вимоги до виконання та оцінювання тестів розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268</p>	5
Усього за змістові модулі	12	-	-	60

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання: усна відповідь на питання	<ol style="list-style-type: none"> Об'єкт і предмет політології. Методи політичних досліджень. Функції політології. Актуальність наукової дисципліни. Становлення політології як науки і навчальної дисципліни. Зв'язок політології з іншими науками. Сутність політики, її основні ознаки. Види і функції політики. Основні концепції політики. Порівняльний аналіз поглядів Платона і Аристотеля. Особливості політико-релігійних доктрин Середньовіччя (Августин Блаженний, Фома Аквінський). Вчення про політику Н. Макіавеллі. 	<p>Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання – 5 (кількість питань - 2):</p> <p>5 балів – повна змістовна відповідь, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної позиції;</p> <p>4 бали - відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті;</p> <p>3 бали – неповний або поверховий виклад матеріалу, заснований на знайомстві з теоретичними джерелами,</p>	10

		<p>12. Роль утопічних ідей у світовій політичній думці (на прикладі праць Т. Мора і Т. Кампанелли).</p> <p>13. Теорії природного права і суспільного договору у працях Т. Гоббса, Дж. Локка, Ж.Ж. Руссо.</p> <p>14. Теорія розподілу влади в працях Дж. Локка і Ш.Л. Монтеск'є - спільне і відмінне.</p> <p>15. Лібералізм як політична течія.</p> <p>16. Консерватизм як доктрина захисту традицій та одвічних цінностей.</p> <p>17. Класичний марксизм: взаємозв'язок економіки й політики.</p> <p>18. Екстремістські політичні ідеології.</p> <p>19. Загальна характеристика політичної думки України.</p> <p>20. Політична думка періоду Київської Русі.</p> <p>21. Ідеї свободи і демократії українського козацтва. Конституція П. Орлика.</p> <p>22. Українська політична думка XIX ст. (Кирило-Мефодіївське товариство і громадівці).</p> <p>23. Влада як соціальний феномен. Ресурси влади.</p> <p>24. Ознаки і функції політичної влади.</p> <p>25. Легітимність влади як соціальна проблема.</p> <p>26. Типологія легітимності політичної влади (М. Вебер).</p> <p>27. Політичний режим, його сутність та типологія.</p> <p>28. Ознаки тоталітарного режиму і його практика.</p> <p>29. Види авторитарного режиму і його соціальна ефективність.</p> <p>30. Демократичний режим: загальна характеристика, суспільна практика.</p> <p>31. Особливості сучасного політичного режиму в Україні.</p> <p>32. Сутність системного підходу. Теорії політичних систем.</p> <p>33. Структура і функції політичних систем.</p> <p>34. Типологія сучасних політичних систем.</p>	<p>але без аналітичної позиції;</p> <p>2 бали – короткий виклад матеріалу, знання основних понять;</p> <p>1 бал - відповідь поверхова, нечіткі та помилкові визначення понять;</p> <p>0 балів – відсутність відповіді.</p>	
--	--	---	--	--

	<p>35. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України.</p> <p>36. Держава: сутність, ознаки.</p> <p>37. Теорії походження держави.</p> <p>38. Функції держави і їх трансформація у сучасному світі.</p> <p>39. Форми державного правління.</p> <p>40. Форми державного устрою.</p> <p>41. Форма державного правління і форма державного устрою України.</p> <p>42. Громадянське суспільство і його структура.</p> <p>43. Політичні партії: сутність, підходи, виникнення.</p> <p>44. Ознаки і функції політичних партій.</p> <p>45. Типологія політичних партій.</p> <p>46. Партійні системи і їх види у сучасному світі.</p> <p>47. Сучасна партійна система України.</p> <p>48. Вибори : поняття, класифікація та функції.</p> <p>49. Принципи виборчого права.</p> <p>50. Стадії виборчого процесу.</p> <p>51. Абсентеїзм і його причини.</p> <p>52. Типи виборчих систем, їх переваги та недоліки.</p> <p>53. Еволюція виборчої системи України.</p> <p>54. Передумови виникнення та функції політичних конфліктів</p> <p>55. Типологія політичних конфліктів</p> <p>56. Стадії розвитку політичних конфліктів</p> <p>57. Технології розв'язання політичних конфліктів</p> <p>58. Сутність елітизму. Функції політичних еліт.</p> <p>59. Теорії еліт Г. Моски, В. Парето, Р. Міхельса.</p> <p>60. Типологія політичних еліт.</p> <p>61. Особливості формування сучасної політичної еліти в Україні.</p> <p>62. Теорія лідерства: сутність, природа, функції.</p> <p>63. Типологія політичного лідерства.</p> <p>64. Політичні лідери сучасної України.</p> <p>65. Політична свідомість: поняття, структура, функції.</p>		
--	--	--	--

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>66.Поняття політичної ідеології. Типи ідеологій.</p> <p>67.Зміст і структура політичної культури.</p> <p>68.Політична свідомість та політична культура сучасного українського суспільства.</p> <p>69.Гендерна рівність і вибори.</p> <p>70.Способи забезпечення гендерної рівності на виборах.</p>		
	Теоретичне завдання: тестування в системі Moodle	<p>1. Тест складається з 20 питань.</p> <p>2. Час на проходження тесту - 30 хвилин.</p> <p>3. Порядок виконання питань – послідовний.</p> <p>4. Надається 1 спроба.</p>	Правильна відповідь оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів. Конкретні вимоги до виконання та оцінювання тестів розміщено у відповідних розділах на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268	20
	Практичне завдання: коментування вислову	<p>Виконання завдання складається з двох етапів.</p> <p>1. ознайомлення з висловами під час підготовки до екзамену (розділ «Підсумковий контроль» на сторінці курсу в Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268);</p> <p>2. коментування під час екзамену зазначеного у завданні вислову або напередодні екзамену (у разі дистанційного навчання) шляхом введення тексту у спеціально відведеному для цього вікні чи шляхом надсилання аудіоповідомлень із застосуванням платформи Moodle і месенджеру Telegram.</p>	<p>Максимальна кількість балів за завдання – 10:</p> <p>9-10 балів – повна змістовна відповідь, висока аргументованість, переконливе демонстрування власної позиції;</p> <p>7-8 балів - відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті;</p> <p>5-6 балів – неповний або поверховий коментар, не чітко дотримання теми завдання, відсутність чітко визначеної власної позиції;</p> <p>3-4 бали – короткий коментар, знання основних понять, але наявність нечітких або помилкових тверджень;</p> <p>1-2 бали - відповідь поверхова, тема майже не розкрита;</p> <p>0 балів – відсутність відповіді.</p>	10
Усього балів				40

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Законодавчі та нормативні документи:

1. Виборчий кодекс України: Закон України від 19.12.2019 р. № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Основна:

1. Вагіна О. М. Політологія : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра усіх спеціальностей. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 149 с.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 348 с.
3. Політологія : навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів : ПП «Арал», 2018. 540 с.
4. Політологія : підручник / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук, О. М. Сахань ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2018. 462 с.
5. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 500 с.

Додаткова:

1. Баранівський В. Ф. Політологія : підручник. Київ : НАУ, 2016. 235 с.
2. Вагіна О. М. Політологія : навч.-метод. посіб. для студ. усіх напрямів підгот. (заочної форми навчання). Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 88 с.
3. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія : підручник. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 180 с.
4. Дей М. О., Ткач О. І. Політологія у схемах, таблицях та визначеннях : навч. посіб. Київ : Ліра, 2017. 172 с.
5. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2016. 1000 с.
6. Кириченко В. Політико-правова система України : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 303 с.
7. Неліпа Д. В. Системний аналіз політології : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 304 с.
8. Політологія : навч. енциклопед. слов. довід. для студ. ВНЗ I-IV рівнів акредитації / В. М. Денисенко та ін. ; за наук. ред. д-ра політ. н. Хоми Н. М. Львів : «Новий Світ – 2000», 2014. 779 с.
9. Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. Київ : ВЦ «Академія»,

2010. 568 с.
10. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях : навч. посіб. / М. П. Гетьманчук та ін. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 271 с.
 11. Прикладна політологія : навч. посіб. / О. Д. Бойко та ін. ; ред. В. П. Горбатенко. Київ : Академія, 2008. 472 с.
 12. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 480 с.
 13. Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 464 с.
 14. James Toby S., Alihodzic S. When Is It Democratic to Postpone an Election? Elections During Natural Disasters, COVID-19, and Emergency Situations. *Election Law Journal: Rules, Politics, and Policy*. 2020. Vol. 19. №. 3. P. 344-362. DOI: <https://doi.org/10.1089/elj.2020.0642>.
 15. James Toby S., Garnett Holly A. Cyber Elections in the Digital Age: Threats and Opportunities of Technology for Electoral Integrity. *Election Law Journal: Rules, Politics, and Policy*. 2020. Vol. 19. № 2. DOI: <https://doi.org/10.1089/elj.2020.0633>.

11. Інформаційні ресурси

1. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права : Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи / за ред. Ю. Ключковського. Київ : Логос, 2009. 500 с. URL: <http://www.venice.coe.int/files/CDL-elec-opinions-UKR.pdf>.
2. Кирилюк М. Ф. Новітня політологія : навч. посіб. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_708_51006326.pdf.
3. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни «Політологія». URL: http://nulau.edu.ua/materials/files/sociology_and_polit/0015/01.pdf.
4. Політологія. Навчально-методичний комплекс : навч. посіб. для студ. вузів / за ред. Ф. М. Кирилюка. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 704 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-2062.html>.
5. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів : [б. в.], 2010. 462 с. URL: <https://studopedia.info/7-5530.html>.
6. Ярош Б. О., Ярош О. Б. Загальна теорія політики : навч. посібник. Луцьк : РВВ «Вежа», 2005. 240 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-26.html>.
7. Ukraine: Country Comparative Data. *ACE Electoral Knowledge Network*. URL: https://aceproject.org/regions-en/countries-and-territories/UA/default?set_.

12. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування семінарських занять. Студенти, які через поважні причини не можуть відвідувати заняття регулярно, мусять узгодити з викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених семінарських занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Накопичення відпрацювань неприпустиме! Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, зазначеними у плані заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

За умови систематичних пропусків і великої кількості невідпрацьованих занять станом на початок екзаменаційної сесії може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на сторінці курсу в Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12268>.

Роботи, в яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів і письмових робіт є неприпустимим.

До студентів, у роботах яких буде виявлено прояви недоброчесної поведінки, можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, не забувайте перед початком заняття переключати свої мобільні телефони на беззвучний режим, щоб вони не відволікали викладача та ваших колег. Використання мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та семінарських занять дозволяється виключно у навчальних цілях і лише за погодженням із викладачем. Під час контрольних заходів (тестування, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти, регулюється Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (2022 р.). https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultatov_navchannya.pdf

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних звернень використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів надаються викладачем впродовж трьох робочих днів.

Якщо через технічні причини доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, відправте листа з позначкою «Важливо» на адресу V-Elena@i.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я, факультет та шифр академічної групи.

Будь ласка, регулярно перевіряйте свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуйте на повідомлення своєчасно!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua. Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>.

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>.

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.